

Brüssel, 3. märts 2026
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0266(COD)

15614/1/25
REV 1 ADD 1

TRANS 558
CLIMA 544
CODEC 1853
PARLNAT

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvestust

- Nõukogu põhjendused
- Nõukogu poolt vastu võetud 26. veebruaril 2026

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 14. juulil 2023 Euroopa Parlamendile ja nõukogule eespool nimetatud ettepaneku (edaspidi „Count Emissions EU“) osana kaubaveo keskkonnahoidlikumaks muutmise paketist.
2. Nõukogu kiitis konsensuslikult oma üldise lähenemisviisi heaks 4. detsembril 2023.
3. Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 10. aprillil 2024. Poolt hääletas 349, vastu 243 ja erapooletuks jäi 12 liiget. Toimiku eest vastutavad ühiselt transpordi- ja turismikomisjon (raportöör Norbert Lins (DE, EPP)) ning keskkonna-, kliima ja toiduohutuse komisjon (raportöör Antonio Decaro (IT, S&D)).
4. 2. juulil 2025 toimus Taani eesistumise ajal esimene kõnealust ettepanekut käsitlev kolmepoolne kohtumine, mis andis ulatuslikud volitused läbirääkimiste alustamiseks tehnilisel tasandil. Pärast seda on toimunud üheksa institutsioonidevahelist tehnilist kohtumist.
5. Teine ja viimane kolmepoolne kohtumine toimus 5. novembril 2025.
6. 26. novembril 2025 analüüsis COREPER kokkuleppele jõudmiseks lõplikku kompromissteksti ja kinnitas selle.
7. 4. detsembril 2025 saatsid transpordi- ja turismikomisjoni ning keskkonna-, kliima ja toiduohutuse komisjoni eesistujad COREPERi eesistujale kirja, milles nad kinnitasid, et kui nõukogu peaks heakskiidetud teksti pärast õiguskeelelist viimistlemist esimesel lugemisel heaks kiitma, siis kiidab parlament nõukogu seisukoha heaks teisel lugemisel.

II. EESMÄRK

8. Count Emissions EU eesmärk on kehtestada ühised normid selliste transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvestuse kohta, mille algus- või lõpp-punkt on liidu territooriumil. See põhineb hiljuti vastu võetud ISO standardil¹. Ettepaneku eesmärk on ka stimuleerida tarbijaid muutma oma käitumist, et vähendada transporditeenustest tulenevat kasvuhoonegaaside heidet transporditeenustealaste võrreldavate ja usaldusväärsete kasvuhoonegaaside heite andmete kasutuselevõtu ja kasutamise kaudu.
9. Ettepaneku eesmärk on lihtsustada veoettevõtjate jaoks kasvuhoonegaaside heite arvutamise protsessi, piirates samal ajal halduskoormust. Oluline on see, et määruses kehtestatud ühise raamistiku kasutamine on kohustuslik ainult üksustele, kes otsustavad arvutada ja avalikustada (või on muul viisil kohustatud arvutama ja avalikustama) kasvuhoonegaaside heite andmeid liigendatult.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

Menetluslik kontekst

10. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid komisjoni ettepaneku alusel läbirääkimisi, et saavutada nõukogu esimese lugemise seisukoha põhjal varane teise lugemise kokkulepe. Nõukogu seisukoha eelnõu tekst kajastab täiel määral kahe kaasseadusandja vahel saavutatud kompromissi.

Põhiküsimuste kokkuvõte

11. Nõukogu esimese lugemise seisukoht sisaldab järgmisi põhielemente, mille suhtes kaasseadusandjad on jõudnud kokkuleppele.
12. Esmaste andmete kasutamine on prioriteetne, kuid mitte kohustuslik kõigi transpordi- ja sõlmpunktiüksuste puhul, mitte ainult väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKEd“) puhul. Liikmesriigid võivad siiski otsustada nõuda nende territooriumil tehtavate toimingute puhul esmaste andmete kasutamist.

¹ EN ISO standard 14083:2023.

13. Lepiti kokku mitmes sättes, et prioriseerida esmaste andmete kasutamist:
 - Liikmesriigid võivad välja töötada stimuleerimisraamistikke ja komisjon hindab määruse läbivaatamisel, kuidas selle kasutamist veelgi stimuleerida.
 - Transpordi- ja sõlmpunktiüksused võivad näidata, kas nad on kasutanud ainult esmaseid andmeid.
 - Esmaste andmete taaskasutamine eelarvutusteks on lubatud ja soodustatud.
 - Põhjuduses on selgitatud kolmandate isikute andmebaaside tehnilise kvaliteedi kontrolli ulatust.
14. Põhjuduses tuletatakse meelde, et komisjon on võtnud endale kohustuse tagada täielik juurdepääs kõnealusele määrusele. Samuti lepiti kokku, et komisjon annab määruse läbivaatamise käigus aru selles küsimuses võetud meetmetest.
15. Esmaste andmete kasutamist VKEde poolt sõidukisisestele andmetele juurdepääsu kaudu tuleks kaaluda üksnes mõnes tulevases seadusandlikus ettepanekus, mis on seotud juurdepääsuga sõidukiandmetele.
16. Komisjon hindab määruse läbivaatamise käigus, kas on võimalik laiendada kasvuhoonegaaside arvestuse kohaldamisala sõidukite tootmisele, hooldusele ja kasutusest kõrvaldamisele.
17. Komisjon annab aru ISO raames tehtud edusammude kohta olelusringi jooksul tekkivatel heitkogustel põhineva ülemaailmselt tunnustatud standardi väljatöötamisel.
18. Komisjon töötab rakendusakti abil välja lihtsustatud arvutusvahendi, mis on mõeldud eelkõige VKEdele.
19. Esmaseid andmeid, mida on juba kontrollitud muude liidu õigusaktide alusel merendus- ja lennundussektoris, tuleks käsitada määruses sätestatud sisendandmete nõuetele vastavatena, ilma et selleks oleks vaja täiendavat kontrolliprotsessi.
20. Muude liidu õigusaktide alusel kontrollitud väljundandmed, mis vastavad määruses sätestatud nõuetele, tuleks lugeda kõnealuse määruse alusel tõendatuks, ilma et selleks oleks vaja täiendavat kontrolliprotsessi.

21. Meretranspordi seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi, algatuse „FuelEU Maritime“ või lennunduse HKS-i alusel akrediteeritud vastavushindamisasutusi tuleks automaatselt käsitada akrediteerituna täitma kõnealuse määruse kohaseid tõendamisülesandeid andmete puhul, mille kohta on neil valdkondlikud eksperditeadmised.
22. Juurdepääs liidu kasvuhoonegaaside heite mahukuse ja koefitsientide andmebaasidele (edaspidi „liidu andmebaasid“) peaks olema võimalik kõigis EL-i ametlikes keeltes.
23. Liidu andmebaasid tuleks luua liikmesriikide vabatahtlikul osalusel ning merendussektori puhul tuleks heitemahukuse väärtused tuletada olemasolevatest valdkondlikest andmebaasidest.
24. Komisjon peaks püüdma lisada liidu andmebaasidesse väärtusi, mis kajastavad eri liikmesriikide eripära, ja rahvusvaheliselt määratud väärtusi, mis on kokku lepitud liidu huvides.
25. Liidu andmebaaside väljatöötamisel peaks komisjon kohaldama asukohapõhist lähenemisviisi, jättes samal ajal ruumi turupõhisele lähenemisviisile elektri puhul, kui see on asjakohane, piisavalt väljaarenenud ja kooskõlas standardiga EN ISO 14083.
26. Komisjon peaks vähemalt kord aastas hindama heitemahukuse väärtuste ajakohastamise vajadust. Pärast liidu andmebaaside ajakohastamist peaks komisjon tegema ajakohastatud andmed põhjendamatu viivitusega kättesaadavaks; nõuet, et üksused peavad kasutama ajakohastatud väärtusi, kohaldatakse väljundandmete arvutamisel alles 18 kuud pärast ajakohastuste üldsusele kättesaadavaks tegemist.
27. Täpsustatud on määruse kohaldamisalasse kuuluvaid üksusi, laiendamata määruse kohaldamisala võrreldes komisjoni ettepanekuga.
28. Komisjon annab määruse läbivaatamise käigus aru selle kohta, kuidas andmevahendajad avalikustavad kõnealuse määruse kohaselt väljundandmeid, ning sellise avalikustamise võimaliku mõju kohta ettevõtjate, avaliku sektori asutuste ja muude tarbijate tehtud valikutele.
29. Määrust hakatakse kohaldama 54 kuud pärast selle jõustumist ning komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande nelja aasta möödumisel selle kohaldamise algusest.

IV. KOKKUVÕTE

30. Nõukogu seisukohas toetatakse komisjoni ettepaneku eesmärki ning see kajastab täielikult kompromissi, milleni jõuti komisjoni toel nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel mitteametlikel läbirääkimistel.
 31. Transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvestuse määruse vastuvõtmine annab transpordisektorile olulise panuse.
-